

Súd: Okresný súd Skalica
Spisová značka: 2C/204/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2713202276
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Božena Michaláčová
ECLI: ECLI:SK:OSSI:2016:2713202276.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Skalica samosudkyňou JUDr. Boženu Michaláčovou v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., IČO: 264 29 705, so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, právne zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporkyni: Q. M., N.. XX.XX.XXXX, A. Š. XXXX/XX, XXX XX B., štátna občianka SR, o zaplatenie 369,77 € s prísl., takto

rozhodol:

Súd konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 369,77 eur od 19.4.2009 do zaplatenia zastavuje.

Vo zvyšnej časti súd návrh zamietá.

Odporkyni súd náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Dňa 28.3.2013 bol Okresnému súdu Skalica doručený návrh na uplatnenie pohľadávky, ktorým sa navrhovateľ domáha zaplatenia sumy 369,77 € s príslušenstvom a náhrady trov konania. Navrhovateľ uplatnil svoju pohľadávku na základe zmenky, a to na tlačive „A“ podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „Nariadenie“), ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Návrhom si navrhovateľ uplatnil proti odporkyni právo na zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 369,77 €, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 369,77 € od 19.4.2009 do zaplatenia, 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 369,77 € od 16.9.2009 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy, teda v sume 1,23 €. V návrhu uviedol, že navrhovateľ ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila odporkyňa dňa 5.12.2008 na zmenkovú sumu 369,77 €, pričom sa zaviazala aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne. Indosovaná zmenka je vista zmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 5.12.2008, pričom do jej textu bol poňatý záväzok odporcu zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 19.4.2009. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatil 0,- Eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“ indosant nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Súd prostredníctvom tlačiva B „Žiadosť súdu alebo tribunálu o doplnenie alebo opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky“ vyzval navrhovateľa, aby súdu oznámil, na základe akého zmluvného vzťahu došlo k vystaveniu zmenky, či sa jednalo o zabezpečovací prostriedok a nech doloží zmluvu resp. listinu, ktorá bola podkladom na vystavenie zmenky.

Podaním doručeným súdu dňa 23.4.2013 navrhovateľ uviedol, že poskytol súdu dostatočne jasné a primerané informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch vyplývajúcich z platnej zmenky. Navrhovateľ predložil súdu originál zmenky, zmenkové informácie preniesol presne do návrhu na uplatnenie pohľadávky, a preto neostáva z jeho strany čo doplniť alebo opraviť. Navrhovateľ uplatňuje majetkové práva zo zmenky a nie z pohľadávky. Navrhovateľ disponuje len indosovanou zmenkou a nemá k dispozícii iné primerané a presné údaje alebo listiny, ktoré súd vyžaduje. Vzhľadom nato navrhovateľ nemá dostatočne presne a primerané údaje na to, aby mohol zodpovedne zhodnotiť typ zmenky a titul jej vzniku.

Navrhovateľ je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky. Odporkyňa ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky. Zmenka odporkyne bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Právomoc súdu Slovenskej republiky v tejto veci je daná s poukazom na článok 2 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súdu nepresahuje 2000 eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov, a preto sa podľa č. 2 odseku 1 nariadenia č. 861/2007 na tento spor uplatňuje práve toto nariadenie č. 861/2007. V súlade s čl. 11 preambuly, čl. 4 odsek 1 a čl. 25 odsek 1 písm. a) nariadenia č. 861/2007, Slovenská republika, ako zmluvná strana nariadenia č. 861/2007 komisii oznámila, že príslušnými súdmi na vydanie rozsudkov v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu budú v Slovenskej republike okresné sudy, pričom navrhovateľ si príslušnosť okresného súdu v Slovenskej republike vybral podľa bydliska odporkyne.

Okresný súd Skalica v danom prípade najskôr skúmal svoju vecnú príslušnosť v danom konaní. Okresný súd Skalica je názoru, že je príslušným súdom v danej veci aj napriek tomu, že v konaní navrhovateľ svoj nárok uplatňuje na základe zmenky. Je to predovšetkým vzhľadom k postaveniu odporkyne ako spotrebiteľa. Na konanie v sporoch týkajúcich sa zmenky sú príslušné sudy v sídle kraja, teda v tomto konaní by bol príslušný Okresný súd Trnava. Zmenka na základe ktorej navrhovateľ uplatňuje v tomto konaní svoju pohľadávku však bola vyplnená na podklade spotrebiteľskej zmluvy a teda v tomto prípade okrem toho, že ide o nárok zo zmenky, ide súčasne aj o nárok zo spotrebiteľskej zmluvy a pre spotrebiteľa je výhodnejšie, aby sa jeho vec prejednávala na súde, v obvode ktorého má spotrebiteľ bydlisko a taktiež aby sa súd zaoberal daným prípadom aj v súvislosti s právnou úpravou týkajúcou sa spotrebiteľských zmlúv. Uvedené bolo konštatované aj v uznesení Krajského súdu v Trnave č. k. 10Ncb/16/2013 zo dňa 11. júna 2013, ktorý rozhodoval o nesúhlase Okresného súdu Trnava s postúpením veci z Okresného súdu Galanta na Okresný súd Trnava.

Po zaplatení súdneho poplatku za návrh súd dňa 2.10.2013 v zmysle článku 5 ods. 2 Nariadenia 861/2007/ES doručoval odporkyni kópiu tlačiva (návrhu) na uplatnenie pohľadávky, kópiu zmenky spolu s vyplneným „C“ Tlačivom na odpoveď. Odporkyňa zásielku prevzala dňa 24.10.2013.

Uznesením č. k. 2C/204/2013-44 zo dňa 4.2.2014 súd konanie prerušil do skončenia konania o prejudiciálnej otázke predloženej Súdnemu dvoru Európskej únie uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/156/2013 - 43 zo dňa 16.10.2013 vedeného pod č. C-558/13. Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ včas odvolanie. Uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/387/2014-76 zo dňa 26.11.2014 bolo odvolanie navrhovateľa odmietnuté, nakoľko rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak, pretože dôvod, pre ktorý bolo konanie prerušené, zanikol (konanie o prejudiciálnej otázke bolo skončené na základe späťvzatia návrhu). Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.12.2014.

Následne súd konanie opätovne prerušil uznesením č.k. 2C/204/2013-87 zo dňa 13.4.2015, a to až do skončenia konania o prejudiciálnej otázke predloženej Súdnemu dvoru Európskej únie uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/132/2013 zo dňa 10.6.2014 vedeného pred Súdnym dvorom EÚ pod č. C-328/14. Aj toto rozhodnutie bolo napadnuté včasne podaným odvolaním navrhovateľa, ktoré bolo odmietnuté uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 10Co/410/2015-111 zo dňa 19.8.2015 opäť z dôvodu, že napadnuté uznesenie zaniklo nástupom právnej skutočnosti predpokladanej v jeho výroku (skončením konania vo veci prejudiciálnej otázky).

Pred začatím pojednávania navrhovateľ doručil súdu dňa 18.12.2015 čiastočné späťvzatie návrhu, a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, čím si navrhovateľ uplatňuje zmenkový úrok len vo výške 0,06 % denne.

Vzhľadom na vyššie uvedený dispozičný úkon navrhovateľa, súd konanie v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 369,77 € od 19.4.2009 do zaplatenia podľa § 96 ods. 1, 3 O.s.p. zastavil.

Navrhovateľ sa písomne vyjadril podaním doručeným súdu dňa 14.3.2016. Uviedol, že hodnotí procesný postup súdu, ktorý vytyčil ústne pojednávanie ako nesprávny, nakoľko navrhovateľ konanie inicioval podľa čl. 4 nariadenia č. 861/2007, a preto očakáva, že súd v ňom bude postupovať podľa zásad definovaných v tomto nariadení. Prioritné sú zásady efektivity a hospodárnosti konania. Podľa čl. 5 bodu 1 nariadenia je konanie písomné. Súd nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné a alebo ak o to požiada niektorá zo strán. V danom prípade nie sú splnené podmienky na nariadenie pojednávania. Ak by sa však požiadavka na nariadenie ústneho pojednávania javila ako nevyhnutná, súd mal povinnosť rozhodnúť o nariadení pojednávania formou uznesenia a toto riadne zdôvodniť. Ďalej uviedol, že nemá námietky s tým, aby sa vo veci otvorilo pojednávanie bez jeho účasti, teda nežiada o odročenie pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti. Ak v priebehu pojednávania akýmkoľvek spôsobom dôjde k popretiu pohľadávky, žiada, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a navrhovateľa oboznámil s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami, a to zaslaním znenia zápisnice. Tiež v prípade, že odporca navrhne vykonať dôkazy alebo súd vykoná dôkazy, či už na návrh odporcu alebo bez jeho návrhu, navrhovateľ žiadal neukončiť dokazovanie a pojednávanie odročiť, aby sa navrhovateľ oboznámil s navrhnutými dôkazmi v súlade s § 123 OSP a aby sa k nim mohol vyjadriť.

Podľa článku 19 Nariadenia č. 861/2007/ES pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Keďže toto súdne konanie sa vedie v Slovenskej republike, riadi sa zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci ako je uvedené v podanej žalobe, súd považoval za potrebné nariadiť ústne pojednávanie (článok 5 bod 1 v spojení s článkom 7 bod 1 písm. c) Nariadenia č. 861/2007/ES).

Keďže Nariadenie č. 861/2007/ES neupravuje postup súdu pri nariadení pojednávania, s poukazom na článok 19 Nariadenia č. 861/2007/ES pri nariadení pojednávania súd postupoval v zmysle § 115 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov a nevydával osobitné rozhodnutie o nariadení pojednávania, keďže toto Občiansky súdny poriadok nevyžaduje a aj v zmysle Nariadenia č. 861/2007/ES súd rozhodnutie vydáva iba vtedy, ak o nariadenie ústneho pojednávania požiada niektorá zo strán, teda niektorý z účastníkov konania, a súd takúto žiadosť odmieta, vtedy dôvody odmietnutia uvedie písomne. Taktiež Najvyšší súd SR vo svojom zjednocujúcom stanovisku občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia zo dňa 20.10.2015 sa jednoznačne vyjadril, že aj v prípade žaloby podanej podľa Nariadenia EP a Rady (ES) č. 861/2007 súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, aj keď to sám považuje za potrebné, teda nielen na návrh účastníka.

Navrhovateľ ani jeho právny zástupca sa na pojednávanie nedostavili, predvolanie na pojednávanie bolo doručené právnenému zástupcovi navrhovateľa riadne a včas. Právny zástupca navrhovateľa neúčast' ospravedlnil emailom doručeným súdu dňa 14.3.2016 (deň pred pojednávaním), v ktorom uviedol, že žiada o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní z dôvodu, že v určenom čase bolo vytyčené pojednávanie v právnej veci žalobcu EX CREDIT, a.s. (zastúpený advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o.) proti žalovanému: Husťák, o zaplatenie sumy, vedenej pred Okresným súdom Košice I, sp. zn. 17C/178/2014 od 14:00 hod. do 14:30 hod. Uviedol, že nemá námietky s tým, aby sa vo veci otvorilo pojednávanie bez jeho účasti, teda nežiada o odročenie pojednávania. Pojednávanie žiadal odročiť a neukončiť dokazovanie, ak v priebehu konania dôjde k popretiu pohľadávky alebo ak odporca navrhne vykonať dôkazy alebo súd vykoná dôkazy, za účelom oboznámenia sa s nimi.

Podľa § 119 ods. 1, 2 O.s.p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Účastník, ktorý navrhuje odročenie pojednávania, musí súdu oznámiť dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu, po tom, čo sa o ňom dozvedel alebo odkedy sa o ňom mohol dozvedieť, alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti ho mohol predpokladať. Návrh na odročenie pojednávania obsahuje najmä:

- a) dôvod, pre ktorý sa navrhuje odročenie pojednávania,
- b) deň, keď sa účastník o dôvode dozvedel,

c) ak je to možné, uvedenie elektronickej adresy, telefaxu alebo telefónu, na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil.

Ustanovenie § 101 ods. 2, veta druhá O.s.p. umožňuje súdu, aby v záujme hospodárnosti a rýchlosti konania prejednal vec na pojednávaní v neprítomnosti účastníka za predpokladu, že účastník bol na pojednávanie riadne predvolaný, na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Splnenie predpokladov pre možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka musí súd skúmať veľmi dôsledne, pretože jeho nesprávny postup v tomto smere môže mať za následok porušenie základného práva účastníka vyplývajúceho z článku 48 ods. 2 Ústavy SR, a to práva na verejné prejednanie veci v jeho prítomnosti. Procesné právo účastníka požiadať o odročenie pojednávania je podmienené dôležitosťou dôvodu, pre ktorý o odročenie požiada. Posúdenie opodstatnenosti, dôležitosti dôvodu v každej veci musí vychádzať z konkrétnych okolností prípadu.

V danej veci právny zástupca navrhovateľa prevzal predvolanie na pojednávanie dňa 29.2.2016, teda viac ako 2 týždne pred pojednávaním, ktoré sa uskutočnilo dňa 15.3.2016. Ako dôvod neprítomnosti uviedol kolíziu s inými pojednávaniami. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 68/98 z 13. 01. 1999 uverejneného pod číslom 11/1999 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, obsahom základného práva zaručujúceho právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek jeho žiadosti na odročenie pojednávania. Kolízia dvoch pojednávanií toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu na odročenie riadne a včas vytyčeného pojednávania. Posúdenie opodstatnenosti dôležitého dôvodu (§ 119 ods. 2 O. s. p.) v každom konkrétnom prípade patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu. V zmysle judikátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného pod R 41/2002, dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania pred súdom môže byť aj kolízia s iným pojednávaním právneho zástupcu účastníka konania, ak od účastníka nemožno spravodlivo požadovať, aby si zvolil iného zástupcu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že samotná kolízia pojednávanií právneho zástupcu účastníka nie je bez ďalšieho dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania v zmysle § 119 ods. 2 O.s.p.. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva pravidlo, podľa ktorého by len v závislosti od predmetu konania, jeho účastníkov, dátumu vytyčenia pojednávania alebo iných skutočností malo v prípade kolízie určité pojednávanie prednosť pred iným. Advokát, ktorý zistí, že v dvoch súdnych konaniach dochádza v určitý deň ku kolízii nariadených súdnych pojednávanií, má možnosť účelne využiť všetky zákonom akceptovateľné spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje. Do úvahy prichádza aj zastúpenie advokátskym koncipientom alebo iným advokátom podľa § 16 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní alebo podľa § 25 O.s.p.

Na základe uvedených skutočností súd dospel k záveru, že navrhovateľ mal dostatočný časový priestor, aby na vytyčenom pojednávaní zabezpečil účasť iného advokáta prípadne advokátskeho koncipienta. Súdu je známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. si v zastúpení advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o. uplatňuje svoje nároky voči Slovenskej republike, pričom bolo podaných niekoľko tisíc žalobných návrhov na všetky okresné súdy v Slovenskej republike. Je teda prirodzené, keďže uvedená spoločnosť je zastúpená tou istou advokátskou kanceláriou, že termíny pojednávanií sa budú prelínať. Je však povinnosťou právneho zástupcu, aby túto situáciu zabezpečil tak, aby každému klientovi bol schopný ponúknuť plnohodnotné právne služby.

Taktiež žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o odročenie pojednávania v prípade, ak bude jeho nárok spochybnený, súd považuje za irelevantnú. Právnemu zástupcovi musí byť zrejmé, že ak súd nariadi ústne pojednávanie, bude na tomto pojednávaní vykonávať aj dokazovanie (§ 122 ods. 1 OSP), preto je v jeho záujme (resp. v záujme klienta, ktorého zastupuje), aby bol na takomto konaní prítomný a uplatňoval procesné práva účastníka. Žiadne ustanovenie právneho predpisu neukladá povinnosť súdu, aby účastníka oboznamoval s dôkazmi, ktoré boli vykonané na riadnom pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný a bez dôležitého dôvodu sa na pojednávanie nedostavil. Okrem toho navrhovateľovi musela byť známa skutočnosť, aké dôkazy súd v danej veci mieni vykonať, keď zastupuje navrhovateľa v niekoľkých tisícoch sporoch s rovnakým skutkovým základom (uplatnenie nároku zo zmenky zabezpečujúcej záväzky zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy) a je mu dobre známe i zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015, v zmysle ktorého súd musí

skúmať i kauzu právneho vzťahu, z ktorého vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, ak má súd indície, že odporcom (vystaviteľom zmenky) je spotrebiteľ. Navrhovateľ v čiastočnom späťvzati návrhu jednoznačne potvrdil, že sa s týmto stanoviskom oboznámil.

Vzhľadom na to súd nepovažoval dôvod, pre ktorý sa ospravedlnil navrhovateľ za taký vážny dôvod, pre ktorý by bolo dôvodné pojednávanie v prejednávanej veci odročiť a podľa ust. § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal v neprítomnosti navrhovateľa.

Odporkyňa sa na pojednávanie takisto nedostavila, pričom telefonicky oznámila súdu dňa 15.3.2016 o 8.50 hod. (t.j. len pár hodín pred termínom pojednávania vytýčeným na 12:30 hod.), že sa nemôže zúčastniť pojednávania v danej veci z dôvodu, že jej prišlo predvolanie na úrad práce za účelom konzultácie. Odporkyňa žiadala pojednávanie odročiť. Odporkyňa do spisu nezaslala žiaden doklad na preukázanie svojho tvrdenia, súd preto jej ospravedlnenie nepovažuje za dostačujúce. V danom prípade odporkyňa prevzala predvolanie na pojednávanie súdu dňa 1.3.2016 a až do dňa konania pojednávania nepožiadala o odročenie pojednávania, ktoré by doložila dôkazom, že má predvolanie v ten istý deň a na rovnakú hodinu na inom orgáne. Okrem toho návrh odporkyne na odročenie pojednávania nespĺňa zákonné náležitosti v zmysle § 119 ods. 2 O.s.p., keď odporkyňa vôbec súdu neuviedla deň, kedy sa dozvedela o dôvode, pre ktorý žiada pojednávanie odročiť, hoci zo zákona má ako účastník konania povinnosť oznámiť súdu dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo odkedy sa o ňom mohla dozvedieť. Z uvedených dôvodov súd nepovažuje ospravedlnenie odporkyne a jej návrh na odročenie pojednávania za dostatočné, preto súd vec prejednal aj v neprítomnosti odporkyne (§101 ods. 2 O.s.p.), prihliadol pritom na obsah spisu a na listinné dôkazy.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výpisom z obchodného registra navrhovateľa, zmenkou, písomným vyjadrením navrhovateľa a odporkyne, spisom Okresného súdu Skalica sp. zn. 2Er/1465/2010, ostatným spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav veci:

Z predloženej zmenky súd zistil, že bola vystavená v Senici dňa 5. decembra 2008 s tým, že odporkyňa ako vystaviteľ zmenky svojim podpisom potvrdila, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I., oddiel Sro, vložka č. 23636/B zmenkovú sumu 11.139,69 Sk (369,77 €) a zmenkový úrok 0,25 % denne od 19.4.2009. Zmenka bola vystavená s doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke je uvedený aj údaj - číslo zmluvy XXXXXXX. Na druhej strane zmenky je obsiahnutá doložka: Namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 29 705 a podpis konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Jaroslava Fuchsa.

Súdu je z jeho činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava si uplatňuje svoje nároky aj v exekučných konaniach. Konajúci súd si potom zabezpečil aj spis Okresného súdu Skalica sp. zn. 2Er/1465/2010 vo veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava proti odporkyni ako povinnému o vymoženie istiny 376,81 € s príslušenstvom a vykonal dokazovanie aj dôkazmi predloženými v tomto spise (§ 120 ods. 1 in fine O.s.p.), keďže ich vykonanie bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a dôsledné posúdenie uplatneného nároku (§ 2 O.s.p.). Podľa zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu SR, Nariadenie EP a Rady (ES) č. 861/2007 nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať listiny doložené súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku, predovšetkým aplikáciu tzv. notoriety, zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, či ochrany dobrých mravov. Z procesného hľadiska môže súd k návrhu pristupovať s rovnakou mierou ingerencie, ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenému v konaní pred súdom.

Z doložených listinných dôkazov súd zistil, že dňa 5.12.2008 spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598 ako veriteľ a odporkyňa ako dlžník uzatvorili v písomnej forme Zmluvu o úvere č. XXXXXXX. Zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári. Podľa tejto zmluvy veriteľ sa zaväzuje poskytnúť dlžníkovi úver v sume 6.000 SKK (199,16 €) a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 5760 SKK (191,20 €), t.j. celkovo zaplatí čiastku 11.760 SKK (390,36 €) v 12 mesačných splátkach po 980 SKK (32,53 €) počnúc dňom 14.1.2009 na účet veriteľa špecifikovaný vo Všeobecných obchodných podmienkach poskytnutia úveru. V ďalšej časti dlžník prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania.

Ďalej zmluva obsahuje predtlačený text o tom, že „Dlžník vyhlasuje, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom tejto zmluvy o úvere, ako aj s obsahom plnomocenstiev v nej uvedených a súhlasí so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Súčasne potvrdzuje prevzatie zmluvy vrátane všeobecných podmienok na zadnej strane zmluvy a vyhlasuje, že je plne spôsobilý na všetky právne úkony a že uvedené osobné údaje zodpovedajú skutočnosti“. V spodnej časti zmluvy odporkyňa svojim podpisom potvrdila prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v tejto zmluve.

Obsahom zmluvy je tiež predtlačené splnomocnenie, na základe ktorého „Dlžník ako splnomocniteľ splnomocňuje advokáta vybraného zo zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou nasledovne: Mgr. Bruno Žlnay (meno advokáta doplnené paličkovým písmom do predtlačených rámkov) na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t.j. aby v mojom mene uznal môj záväzok zo zmluvy o úvere vyššie uvedenej a uznal môj záväzok uhradiť všetky náklady súvisiace so spísaním notárskej zápisnice tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu podľa § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. v platnom znení na môj celý majetok do výšky neuhradenej pohľadávky alebo jej zostatku v prípade čiastočného splatenia môjho dlhu a jej príslušenstva...“

Rubovú stranu zmluvy tvorili Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“). V článku 17. VPPÚ sa nachádza Dohoda o vyplnení zmenky v tomto znení:

„Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky (ďalej ako vystaviteľ) vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi (ďalej ako remitent) vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípade uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.“

Exekučným titulom v konaní sp. zn. 2Er/1465/2010 bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava, ktorý bol zriadený spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s., sp. zn. SR 19187/09 zo dňa 29.6.2010, ktorým rozhodcovský súd uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. sumu 369,77 eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 369,77 eur od 19.4.2009 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6 % ročne zo sumy 369,77 eur od 16.9.2009 do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 137,12 eur, t.j. pohľadávka, ktorá je uplatnená aj v tomto súdnom konaní. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že v konaní bol žalobcom uplatnený nárok zo zmenky vystavenej dňa 5.12.2008, ktorou bol zabezpečený iný záväzkový vzťah zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX.

Podľa čl. 5 odsek 2 nariadenia č. 861/2007 po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I vzorového tlačiva C na odpoveď, ako je uvedené v prílohe III. Kópia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s čl. 13. Tieto dokumenty sa odošlú do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky.

Podľa čl. 5 odsek 3 nariadenia č. 861/2007 odporca odpovie do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty, a zašle ho späť súdu alebo tribunálu, alebo akýkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

Podľa čl. 5 odsek 4 nariadenia č. 861/2007 do 14 dní od doručenia odpovede odporcu súd alebo tribunál odošle navrhovateľovi kópiu odpovede spolu s príslušnými podpornými dokumentmi.

Podľa článku I. § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 191/1950 Sb.“), majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané;
2. šesťpercentové úroky odo dňa zročnosti;

3. trovy protestu a podaných zpráv, ako aj ostatné trovy;
4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa článku I. § 75 zák. č. 191/1950 Sb., vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj sročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Podľa článku I. § 10 zák. č. 191/1950 Sb., ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

Podľa článku I. § 11 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb., každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa článku I. § 14 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb., indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

Podľa § 17 zák. č. 191/1950 Sb., kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 52 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere (ďalej len „Občiansky zákonník“),

(1) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

(2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

(3) Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

(4) Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka,

(1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

(3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k), o), r) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

o) ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi.

r) vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 Občianskeho zákonníka,

(1) Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

(2) V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 3 ods. 1 OZ, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 17 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. (účinného od 1.1.2011), v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom.

Podľa § 5b Zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014 orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Podľa § 5a ods. 1 písm. b) Zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014, neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom.

Podľa čl. 2 písm. a) smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice:

- a) "nekalé podmienky" znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3;
- b) "spotrebiteľ" znamená akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom, nevzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu;
- c) "predajca alebo dodávateľ" znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu bez ohľadu na to či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva. "nekalé podmienky" znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 smernice 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vnesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

Podľa čl. 5 smernice 93/13/EHS v prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2

Podľa čl. 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa bodu 31 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zmluva o úvere by mala zrozumiteľným a stručným spôsobom poskytovať všetky potrebné informácie, aby sa mohol spotrebiteľ oboznámiť so svojimi právami a povinnosťami, ktoré mu z nej vyplývajú.

Podľa čl. 8 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES obchodná praktika sa považuje za agresívnu, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty a okolnosti, obťažovaním, nátlakom vrátane použitia fyzickej sily alebo neprimeraným vplyvom podstatne zhoršuje alebo je spôsobilá významne zhoršiť slobodu výberu alebo správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

Súd skúmal povahu účastníkov konania, keďže zmenka je vystavená fyzickou osobou - odporkyňou, a to v prospech navrhovateľa - právnickej osoby. Vzhľadom k tomu, že predmetná zmenka bola vystavená v prospech právnickej osoby, ktorá vykonáva svoju podnikateľskú činnosť aj poskytovaním pôžičiek a úverov nebankovým spôsobom, je tu reálny predpoklad, že právo uplatňované v danom konaní zo zmenky, môže mať právny základ v spotrebiteľskom vzťahu.

V zmysle platných právnych predpisov a ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (napr. rozhodnutie ESD sp.zn. C-419/2011 z 14.3.2013, rozhodnutie ESD sp.zn. C-76/10 a pod.) v súčasnosti už nie je sporné, že súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania je povinný ex offo, t.j. z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Teda aj v danom konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah, a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Žiadne ustanovenie nariadenia č. 861/2007 nevyklučuje skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je odporca prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti odporcu konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offo preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom nariadenia č. 861/2007 je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve. Súd preto dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offo na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21. 03. 2012). Práve pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ustanovenie tretej vety § 120 ods. 1 O.s.p., teda výnimku z prejednacej zásady.

Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie ESD C-419/2011 z 14.03.2013, z ktorého vyplýva, že napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Samotný ESD v uvedenom prípade z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa.

Nie je možné akceptovať právnu prax, v dôsledku ktorej dochádza k využitiu, resp. zneužitiu zmenkových inštitútov v neprospech jednej zmluvnej strany. Samotná formálnosť zmenkového práva nemôže byť

argumentačnou základňou, z ktorej by súdy mali pri posudzovaní obdobných prípadov vychádzať. Bez existencie legislatívnych mechanizmov umožňujúcich zabrániť zneužívaniu zmeniek, je dôležité, aby sa v aplikačnej praxi hľadali také východiská, ktoré by zneužívaniu práv zabránili. V konečnom dôsledku je neprehliadnuteľný aj historický výklad zákonodarcu, ktorý postupne od obmedzenia zmeniek v spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z.) uzákonil ich úplný zákaz (§ 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z.).

Predmetom daného konania je nárok navrhovateľa vyplývajúci z vlastnej zmenky, pôvodne vystavenej odporkyňou vo forme blankozmenky, na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX (číslo zmluvy sa nachádza aj na zmenke) zo dňa 5.12.2008. Na predmetnej zmluve bola odporkyňa označená ako občan - fyzická osoba (v zmluve je odporkyňa identifikovaná menom, priezviskom, rodným číslom, číslom OP a adresou trvalého pobytu). Kolónky umožňujúce identifikovať dlžníka ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti vyplnené neboli. Súd považoval za preukázané, že zmluva bola uzatváraná na formulári veriteľa, teda mala predtlačený text, a to vrátane označenia veriteľa ako zmluvnej strany a do zmluvy sa dopisovali len údaje, ktoré vzhľadom na charakter nemohli byť vopred dané, a to osobné údaje dlžníka, resp. údaje o obchodnom mene dlžníka, výška poskytnutého úveru, výška poplatku, spôsob splatnosti (výška a počet splátok). Rubovú stranu zmluvy tvorili predtlačené Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (VPPÚÚ), vrátane predtlačeného článku 17. o Dohode o vyplnení zmenky a predtlačeného článku 20. o tom, že zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. V deň podpisu Zmluvy o úvere bola vystavená zmenka, v ktorej s poukazom na článok 17. VPPÚ nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Rovnako za nespornú súd považoval aj skutočnosť, že zmenka, od ktorej si navrhovateľ uplatňuje nárok v tomto súdnom konaní, má povahu zabezpečovacej zmenky. Zároveň súd zistil, že práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. prevedené rubopisom na navrhovateľa.

Z úradnej činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o., v prospech ktorého bola zmenka vystavená a ktorý predmetnú zmenku od odporkyne prijal, vykonáva svoju činnosť prevažne poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov (ktorý vedie Národná banka Slovenska) ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery.

Zmluva o úvere je ako zmluvný typ upravená v Obchodnom zákonníku a jedná sa o absolútny obchod, v danom prípade však zároveň ide o zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 Občianskeho zákonníka, keď veriteľ POHOTOVOSTĚ s.r.o. a odporkyňa definične spĺňajú charakteristiku dodávateľa a spotrebiteľa. Ide o predtlačenú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah, bez ohľadu na to, podľa akého právneho predpisu sa zmluva uzavrela. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Úver poskytnutý odporkyňou túto charakteristiku spĺňa. V danom prípade bola uzavretá štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva, kde text zmluvy bol vopred pripravený veriteľom a odporkyňa nemala možnosť žiadnym podstatným spôsobom zasahovať do obsahu zmluvy a príslušných všeobecných podmienok tvoriacich neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Veriteľ POHOTOVOSTĚ s.r.o. ako dodávateľ v danom prípade pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti (poskytovanie úverov) a odporkyňa zmluvu podpísala v postavení spotrebiteľa, pretože pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Na zmluvu o úvere č. XXXXXXXX sa nevzťahuje právna úprava zákona č. 258/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii, a to v súlade s § 1 ods. 2 písm. e) cit. zákona, podľa ktorého sa tento zákon nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru do hodnoty v Sk zodpovedajúcej 200 EUR a nad hodnotu v Sk zodpovedajúcu 20 000 EUR a v danom prípade bol odporkyňou poskytnutý úver len vo výške 199,16 € (t.j. do 200 €). To však nič nemení na skutočnosti, že predmetná zmluva o úvere je stále zmluvou spotrebiteľskou podľa § 52 Občianskeho zákonníka.

Súd sa napriek abstraktnosti zmenkových vzťahov zaoberal aj kauzou, t.j. dôvodom vzniku zmenky, pričom súd vychádzal aj z písomných pripomienok Európskej komisie zo dňa 12.2.2014, vo veci návrhu na prejudiciálne konanie podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 29.10.2013 súvisiaci s konaním CD Consulting s.r.o. proti V.N. M., ktorá sa týka výkladu článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/

EHS a článku 4 smernice rady 87/102/EHS. Podľa vyjadrenia Európskej komisie Smernica 87/102/EHS nezakazuje používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru komisie je potrebné pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ v zmysle čl. 9 smernice vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa je preto chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry súdneho dvora a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi zmenky. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky by bolo neprijateľné vo svetle judikatúry Súdného dvora, ktorý vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. Ak pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť ovplyvniť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je potom nemožné alebo minimálne neprímerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhanie pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

Podobnými zámermi sa riadil aj zákonodarca Slovenskej republiky, keď ust. § 17 zák. č. 129/2010 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2011 zakázal veriteľom zabezpečiť spotrebiteľské úvery zmenkou. Táto vnútroštátna úprava dosahuje ciele predpokladané týmito smernicami. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v predchádzajúcej úprave spotrebiteľských úverov v zák. č. 258/2001 Z.z., keď stanovil, že veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov, len ak zmenková suma v čase vyplnenia zmenky bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Ak by však došlo k súdnemu sporu, je potrebné, aby príslušný súd mal možnosť hodnotiť pôvodnú zmluvu, aby mohol posúdiť, či ide vôbec o spotrebiteľskú zmluvu a či zmenková suma rešpektuje limity uvedené v príslušnom právnom predpise. Taktiež v súčasnosti je s účinnosťou od 1.5.2014 platné ustanovenie § 5a zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktoré takisto zakazuje zabezpečiť nárok zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom. Týmto ustanovením zákonodarca reaguje na potrebu priamej zákonnej úpravy stanovenej už spomínanými Smernicami záväznými už pred touto právnu úpravou.

Napokon jednoznačné stanovisko v tejto súvislosti zaujal Najvyšší súd SR dňa 20.10.2015 (spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. 93 zverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 8/2015), z ktorého vyplýva, že ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že súd je povinný ex offio zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ, pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Ak by súd prijal záver, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by spôsobila spotrebiteľovi neprímerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný.

Súd sa s vyššie uvedeným v plnom rozsahu stotožnil a z toho dôvodu súd pristúpil k preskúmaniu kauzy zmenky, teda na základe akej zmluvy zmenka vznikla, či táto zmluva je platná a obsahuje všetky zákonné

náležitosti vyžadované právnymi predpismi, či táto zmluva neobsahuje neprijateľné podmienky a či suma na zmenke, ktorú vyplnil navrhovateľ (resp. jeho právny predchodca) zodpovedá nároku navrhovateľa z predloženej úverovej zmluvy. Napriek tomu, že odporkyňa v konaní vyslovene nenamietala, že zmenka je neplatná, súd skúmal jej platnosť, pretože princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd SR (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 61/2012).

Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovateľovi nemožno žalovaný nárok priznať, a to z viacerých dôvodov. V danom prípade nebolo sporné, že vystavená zmenka bola zabezpečovacou zmenkou, avšak veriteľ mohol túto zmenku prijať od odporkyne ako dlžníka na zabezpečenie svojho nároku zo Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 5.12.2008 len v prípade, že táto zmenka by bola vyplnená na základe platne uzavretej dohody o vyplnení zmenky a zabezpečovala by záväzok z platnej úverovej zmluvy.

Po preskúmaní celej Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (zmluvná pokuta, blankozmenka, uznanie dlhu, dohoda o zrážkach zo mzdy a pod.) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa. Rovnosť a vyváženosť práv a povinností zmluvných strán nie je zmluvou zabezpečená, práve naopak, zmluva v spojitosti s VPPÚ obsahuje prakticky len samé povinnosti dlžníka, sankcie za porušenie povinností v neprímeraných výškach (napr. zmluvná pokuta 312,02 € podľa bodu 6. VPPÚ bez ohľadu na výšku poskytnutého úveru, zmluvné pokuty podľa bodu 4. VPPÚ a pod.), a naproti tomu práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom, spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOST, s.r.o. ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa článku 17. VPPÚ, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Zmenka vystavená na základe neplatnej spotrebiteľskej zmluvy vôbec nemala byť vyplnená, ani následne indosovaná a nemožno na jej základe uplatňovať akékoľvek nároky. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/161/2007 zo dňa 6.5.2008, z ktorého rozhodnutia vyplýva, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo navrhovateľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprímerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku. Obdobne tomu bolo aj v prejednávacom prípade. Z obsahu zmluve o úvere súd zistil, že na jej základe navrhovateľ poskytol odporkyňi úver vo výške 199,16 €, ktorý sa odporkyňa zaviazala vrátiť zvýšený o sumu poplatku vo výške 191,20 €, pričom podľa bodu 13. VPPÚ tretina poplatku (63,73 €) predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny (127,47 €) zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy so všetkou administratívou s tým spojenou. Poplatok za spracovanie a uzatvorenie zmluvy teda predstavuje 64 % z celkového objemu poskytnutého úveru, súd ho považuje za neprímerane vysoký s ohľadom na to, že ide o zmluvu, ktorá pozostáva len z jedného listu, v ktorom sa do predtlačných rámečkov dopĺňajú len údaje týkajúce sa identifikácie dlžníka, výška úveru s poplatkom, výška a počet splátok. Nie je zrejmé, že by s uzatvorením a spracovaním zmluvy o jednom liste boli spojené tak vysoké administratívne náklady. V spotrebiteľských zmluvách je síce možné dojednať aj poplatky, ale je nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Inak vymedzený poplatok, resp. neurčitý poplatok možno považovať za neprijateľnú podmienku, ktorej zodpovedá poplatok za plnenie, ktoré si spotrebiteľ neobjednal a ktoré slúži výlučne v prospech dodávateľa (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 zo dňa 21.11.2012). Avšak aj keby súd nekonštatoval neplatnosť zmluvy ako celku, návrhu by nebolo možné vyhovieť aj z ďalších dôvodov uvedených nižšie.

Vzniku zmenkového záväzku predchádzalo uzatvorenie tzv. zmenkovej zmluvy, resp. dohody o vyplnení zmenky. Ide o uzatvorenie zmluvy medzi veriteľom a dlžníkom o zabezpečení konkrétneho záväzku zmenkou. Zmenková zmluva je bezprostredným dôvodom vzniku zmenky a zmenkového záväzku. Táto

zmluva je spojovacím článkom, ktorý spája všeobecný záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje so zmenkou. Ide o nepomenovanú zmluvu, a preto podmienky jej platnosti, obsahové náležitosti a prípustnosť treba posudzovať podľa predpisov upravujúcich záväzok, ktorý má byť zmenkou zabezpečený. Neplatnosť zmenkovej zmluvy nie je dôvodom neplatnosti zmenky, avšak dôsledkom neplatnosti zmenkovej zmluvy je stav, ako keby žiadna zmenková zmluva neexistovala. Pri neexistencii zmenkovej zmluvy nie je podklad na to, aby sa konkrétna zmenka považovala za zabezpečovaciu zmenku vo vzťahu ku konkrétnej pohľadávke, tzn. chýba tu vzťah medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá by ju mala zabezpečovať (Rozsudok NS SR sp. zn. 1 Obdo V 43/2006).

V čase uzatvorenia zmluvy nebolo zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou vylúčené. Súd však dospel k záveru, že Dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore so zákonom a nebola s odporkyňou individuálne dojednaná, keďže je súčasťou vopred veriteľom pripravených všeobecných podmienok, do obsahu ktorých spotrebiteľ pred podpisom zmluvy nemá možnosť zasiahnuť. Dohoda je zakomponovaná v obchodných podmienkach, pričom tieto v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť hlavne na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Obchodné podmienky nesmú slúžiť na to, aby do nich v neprehľadnej, zložito formulovanej a malými písmenami písanej forme dodávateľ ukryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a u ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú. Pokiaľ tak i napriek tomu dodávateľ koná, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Bežný spotrebiteľ nemá predstavu o fungovaní a právnych dôsledkoch zmenkových záväzkov, nie je schopný posúdiť právne dôsledky uzavretej dohody o zabezpečení záväzkového vzťahu zmenkou, ako aj dohody o vyplnení blanco zmenky, a to posilnenie práva a jeho vymožitelnosti na strane dodávateľa na jeho úkor. Neinformovaný spotrebiteľ bez akéhokoľvek právnického vzdelania nevie vyhodnotiť aké riziko pre neho znamená podpísanie zmenky a ako tým „uľahčí“ vymožitelnosť pohľadávky veriteľa. Súd zastáva názor, že dohoda o vyplnení zmenky je absolútne neplatná. Jednak ide o absolútnu neplatnosť, pretože toto dojednanie je neprijateľná zmluvná podmienka podľa článku 2 písm. a/ v spojení s ustanovením prílohy odsek 1 písmeno s/ Smernice 93/13/EHS, keďže sa jedná o podmienku, ktorej účinkom a dôsledkom by bolo priznanie neprimerane vysokého príslušenstva pohľadávky (zmenkový úrok 0,25% denne) za neplnenie záväzku zo strany spotrebiteľa. Zároveň ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 odsek 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože umožňuje požadovať od spotrebiteľa neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Podľa § 54 odsek 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. V spojitosti s ostatnými zmluvnými podmienkami, dohodnutými v zmluve o úvere, týkajúcimi sa sankcií dohodnutých pre prípad omeškania dlžníka s plnením záväzkov z tejto zmluvy, je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve k blankozmenke spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožňuje vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom. Dohoda o vyplnení zmenky stavia spotrebiteľa (odporkyňu) do výrazne nevýhodného postavenia v rozpore s ust. § 54 ods. 1 OZ a sleduje cieľ obísť právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Predmetná dohoda je súčasťou VPPÚ, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, pričom poskytuje veriteľovi neprimeranú výhodu v tom, že je len na ňom, aby určil, aká je výška jeho nárokov voči dlžníkovi ku dňu vyplnenia zmenky. Takýmto spôsobom môže veriteľ v podstate jednostranne určiť výšku dlhu dlžníka bez toho, aby bola táto výška preskúmateľná, keďže zmenka je abstraktný právny úkon, čo súd považoval jednoznačne za bezdôvodné zvýhodnenie veriteľa na úkor dlžníka a obchádzanie predpisov chrániacich spotrebiteľa. Veriteľ si na zmenke mohol vyplniť ľubovoľnú sumu, teda aj takú, ktorá by predstavovala neprijateľné poplatky alebo zmluvné pokuty.

Takáto dohoda o zabezpečení všetkých pohľadávok vrátane poplatkov a pokút zmenkou je neplatná i z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti čo do výšky zmenkovej sumy majúcej sa doplniť veriteľom (porov.: „...zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi...“). Zmenka dokonca umožňuje vymáhať aj zmenkový úrok 0,25 % denne, t.j. 91,25 % ročne. Je nepochybné, že takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje ich neplatnosť (§ 39 v nadväznosti na ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z dôvodu, že bol úrok vo výške 0,25 % denne na tlačive zmenky predformulovaný, nedošlo k jeho individuálnemu dojednaniu.

Absolútna neplatnosť dohody o vyplňovacom práve sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky, avšak znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čoho dôsledkom je nedostatok dôvodu na použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej. V uvedenom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu.

Ak aj teda zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe tejto zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv a ak toto právo nevzniklo právnenému predchodcovi navrhovateľa, nemohlo ani indosovaním prejsť na navrhovateľa.

Súd má za to, že navrhovateľovi nemožno poskytnúť ochranu a priznať mu žalovaný nárok aj z toho dôvodu, že jeho konanie, ako aj konanie jeho právneho predchodcu, možno charakterizovať ako výkon práv po použití nekalej obchodnej praktiky, v rozpore s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku. Spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne navrhovateľ domáha svojich práv na základe zmenky vystavenej a vyplnenej v rozpore so zákonom bez zohľadnenia práv spotrebiteľa považuje súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť, a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámernom použití prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie "in fraudem legis" predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci (rozsudok NS SR vo veci 4Obo 161/2007). Zákaz zneužitia práva je však silnejší než dovolenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca navrhovateľa snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii predpisov chrániacich spotrebiteľa. Ak veriteľ použije na zabezpečenie úveru blankozmenku, môže do nej na základe veľmi neurčito formulovanej a individuálne nevyjednanej dohody o vyplnení zmenky doplniť sumu navýšenú aj o neprijateľné poplatky, zmluvné pokuty a ďalšie plnenia, ktoré si veriteľ vymienil pri porušení zmluvy dlžníkom a toto plnenie následne vymáhať prostredníctvom zmenky s poukazom na jej abstraktný charakter. Takýto postup navrhovateľa nemôže požívať súdnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ), najmä keď je uplatnený vo vzťahu k spotrebiteľovi.

Nároky zo zmeniek si pôvodný veriteľ najprv uplatňoval na rozhodcovských súdoch, ktoré mu tieto nároky priznávali a neprihliadali na ochranu spotrebiteľa. Exekučné súdy však nepovolili exekúciu pre neprijateľné zmluvné podmienky (v danom prípade súd považoval exekučný titul za nulitný právny akt, keďže bol vydaný orgánom, ktorý nemal právomoc rozhodovať o nárokoch zo zmluvy o úvere, pretože svoju právomoc odvodil od neplatnej rozhodcovskej doložky, ktorá bola súdom vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka). Veriteľ teda po zistení, že práva zo zmenky nemôže s úspechom uplatniť podľa právneho poriadku SR, indosoval túto zmenku na navrhovateľa - obchodnú spoločnosť so sídlom v Českej republike, ktorý si uplatňuje v podstate obdobné plnenia zdôrazňujúc abstraktnosť zmenky, v snahe postupovať podľa nariadenia 861/2007. Túto skutočnosť je možné zistiť z exekučného spisu sp. zn. 2Er/1465/2010, kde to jasne vyplýva z kópie danej zmenky (ešte nie je indosovaná). Súd je teda toho názoru, že veriteľ postupoval na škodu dlžníka v snahe docieľiť následky spojené s indosovaním zmenky, uvedené v § 17 zák. č. 191/1950 Zb., a to vylúčiť voči majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, resp. nepripustne preniesť na spotrebiteľa bremeno tvrdenia a dokázania konania nadobúdateľa zmenky na škodu dlžníka. Exekučný súd zastavením exekučného konania zamedzil vymôcť od dlžníka plnenie, základom ktorého bola tá istá zmenka, resp. rozhodcovský rozsudok, ktorý zaviazal dlžníka na plnenie z tej istej zmenky. Súdu je známe z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti, ako aj zo zverejnených rozhodnutí iných súdov v Slovenskej republike, že pôvodný veriteľ v početných (niekoľko tisíc) prípadoch urobil predmetom súdnych konaní plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok (neprijateľný zmenkový úrok 91,25 % p.a., neprimerane vysoké pokuty za porušenie zmluvných povinností - v danom prípade úver 199,16 € a pokuta 312,02 €, netransparentný administratívny poplatok predstavujúci až dve tretiny celkového poplatku za úver, nerešpektovanie bezúročnosti úveru pre neuvedenie RPMN a iných obligatórnych náležitostí v zmluvách o spotrebiteľskom úvere a pod.). Navrhovateľ argumentuje, že nemá vedomosť o potenciálne existujúcich vzťahoch odporkyne a predchádzajúceho majiteľa zmenky. K uvedenému súd uvádza, že základom (dôvodom) každého indosamentu je však určitá dohoda medzi indosantom a indosatárom o tom, že indosant prevedie zmenku na indosatára (Kovařík, Z.: Zákon směnečný a šekový. Komentář. CH BECK 2014, s. 84). Preto § 17 ZZŠ odkazuje na okolnosti nadobúdania zmenky na strane indosatára. Indosatárovi možno robiť námietky, ak pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, teda v podstate, ktorý pri nadobúdaní zmenky nekonal dobromyseľne. Dobromyseľnosť navrhovateľa ako indosatára je podľa názoru súdu vylúčená z dôvodu, že každá zmenka obsahuje číslo príslušnej úverovej zmluvy. Pri nadobúdaní takého masového množstva zmeniek, v ktorých sú

vyznačené rôzne čísla zmlúv, a ku ktorým indosant musel poskytnúť určité údaje o platení, možno vychádzať z toho, že indosatár vedel, že určité kauzálne vzťahy existujú, ale spoliehal sa na to, že nebudú mať na jeho zmenkové práva vplyv. Navrhovateľ zrejme očakával, že jeho nároky budú bez ďalšieho uznané, avšak vzhľadom na okolnosti indosácie zmeniek, priamy odkaz na úverové zmluvy na zmenkách, predmet obchodnej činnosti remitenta a prepojenie cez rovnakého právneho zástupcu, mohol vedieť, že tieto nároky boli v skoršom období odmietnuté pre rozpor s pravidlami verejného poriadku a že sa jedná o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov. Navrhovateľovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a že plnenie na základe tej istej zmenky zabezpečujúcej záväzok zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy už bolo raz súdom odmietnuté, resp. bol odmietnutý výkon práva priznaného rozhodcovským rozsudkom vydaným na základe tejto zmenky. Vzhľadom na to možno tvrdiť, že pri nadobúdaní zmenky konal na škodu dlžníka. Odporca námietky podľa § 17 zák. č. 191/1950 Sb. síce nevzniesol, ale v spotrebiteľských sporoch súd k nim prihliada ex offo. Najvyšší súd SR opakovane skonštatoval, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Okrem toho podľa §5b zákona č. 250/2007 Z.z., súd prihliada aj bez návrhu na zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. V danom prípade je dobromyseľnosť navrhovateľa vylúčená aj preto, že minimálne zo zmenky zistil výšku zmenkového úroku 0,25 % denne, ktorá je nielen v rozpore so spotrebiteľským právom, ale aj so zásadami poctivého obchodného styku, napriek tomu si tento úrok v návrhu uplatnil a pri nadobúdaní zmenky tak konal vedome na škodu dlžníka, pričom pri nadobudnutí zmenky musel vedieť, že ide o zmenku na rad, ktorá v zásade zbavuje dlžníka možnosti uplatniť voči novému majiteľovi zmenky námietky. K poníženiu sadzby zmenkového úroku formou čiastočného späťvzatia návrhu pristúpil navrhovateľ až po oboznámení sa so zjednocujúcim stanoviskom Najvyššieho súdu SR č. 93 zverejneným v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 8/2015. Okrem toho je všeobecne známym faktom, že indosanta (POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) zastupuje tá istá advokátska kancelária ako zastupuje navrhovateľa v tomto konaní, a to v hromadných žalobách podaných proti Slovenskej republike o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom slovenských exekučných súdov, a to aj v takých exekučných konaniach, v ktorých boli vymáhané nároky vyplývajúce z tých istých zmeniek, ktoré sa stali podkladom pre uplatnenie práv v konaniach vedených podľa nariadenia č. 861/2007 po ich indosácii na navrhovateľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje tiež na nemecký rozsudok Z 1965, podľa ktorého, ak bola zmenka prevedená na iný subjekt a pritom jestvujú indície, že zmenka zabezpečovala úver alebo pôžičku pre spotrebiteľa (čo je aj tento prípad), nie je možné poskytnúť ochranu navrhovateľovi, lebo aj nový zmenkový veriteľ, t.j. navrhovateľ si mal preskúmať v súlade so spotrebiteľským právom, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver a hlavne z dôvodu, že nadobudol tieto zmenky od subjektov (v tomto prípade POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) o ktorých je všeobecne známe, že predmetom ich činnosti je poskytovanie úverov alebo pôžičiek pre spotrebiteľov. Súd má za to, že je zřejmý účelový postup oboch, pôvodného veriteľa aj navrhovateľa.

Súd nemôže poskytnúť ochranu vtedy, ak sa navrhovateľ domáha na súde plnenia po použití nekalej obchodnej praxe. Za nekalú obchodnú prax sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorým vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky. Pôvodný veriteľ si v rámci predtlačenej blankozmenky nárokoval zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne, v úverových zmluvách si v rámci VPPÚ zakotvil neprijateľné zmluvné pokuty a neprímerane vysoké poplatky za úver a na dosiahnutie týchto plnení si „dojednal“ rozhodcovský proces, vopred zakomponované splnomocnenie od dlžníka pre veriteľom vybraného advokáta na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu za účelom uznania dlhu v mene dlžníka z úverovej zmluvy a dohody o vyplnení blankozmenky, ktoré v konečnom dôsledku vyplnía veriteľ a keďže zmenka má v zásade abstraktný charakter, veriteľ sa týmto vyhne riadnej justičnej kontrole a môže si tak voči spotrebiteľovi uplatňovať aj plnenia, na ktoré zo zákona nemá nárok (pre bezúročnosť úveru alebo plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok) a ktoré by mu súd inak nepriznal. Takéto konanie možno považovať za nečestné, majúce za cieľ získanie neoprávneného obohatenia na úkor iného, odporujúce základným hodnotovým pravidlám spoločnosti, a preto nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ). Na navrhovateľa dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítat s odmietnutím súdnej ochrany.

Navrhovateľ zásadne odmietol posúdenie právnej veci podľa kauzy právneho vzťahu, z ktorého zabezpečenie zmenkou vzniklo, odmietol súvislosť s úverovou zmluvou. Ak by za takýchto okolností súd priznal plnenie zo zmluvy, príp. titulom bezdôvodného obohatenia, konal by o nenavrhnutom

predmete konania neprípustne nad návrh. Súd na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov návrh navrhovateľa v celom rozsahu (nad rámec zastavenej časti konania) zamietol.

Odporkyňa vzhľadom na jej plný úspech v konaní mala podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania, nakoľko si však trovy konania neuplatnila, t.j. nepodala návrh na priznanie náhrady trov konania podľa § 151 ods. 1 O.s.p., súd jej náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia, prostredníctvom podpísaného súdu, ku Krajskému súdu v Trnave, v dvoch vyhotoveniach.

Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje (§ 204 ods. 1, veta prvá O.s.p.). Odvolanie musí mať náležitosti požadované ustanovením § 42 ods. 3 O.s.p., tzn. musí obsahovať označenie súdu, ktorému je určené, označenie účastníkov konania, prípadne ich zástupcov, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a) a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2, písm. a/- f/ O.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).

Skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu, ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, ak odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4 a ak ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa (§ 205a ods. 1 O.s.p.).